

(RELMA), Swedish International Development Cooperation Agency (Sida). 84 p. URL: <https://apps.worldagroforestry.org/downloads/Publications/PDFS/b11508.pdf>

2. The World Factbook: Eritrea. CIA. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/eritrea/>

3. Omer M. How Eritrea Could Derail the Ethiopian Peace Deal. *Foreign Policy Magazine*. *FBnew*. 10.11.2022. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/11/10/how-eritrea-could-derail-the-ethiopian-peace-deal/>

Соколюк Катерина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЕКОЛОГІЧНІ ІНІЦІАТИВИ У ДЕРЖАВАХ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ ЯК МЕХАНІЗМ РЕГІОНАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ

Ключові слова: екологія, екологічна безпека, Латинська Америка, міжнародне співробітництво, екологічні ініціативи.

Keywords: ecology, environmental safety, Latin America, international cooperation, environmental initiatives.

Латинська Америка є регіоном із значною кількістю проблем у галузі охорони довкілля та природних ресурсів. Забруднення повітря, води та ґрунту, знищення природних екосистем є звичним явищем для країн регіону. У цьому контексті екологічні ініціативи є важливим інструментом для зменшення впливу господарської діяльності на довкілля та забезпечення сталого розвитку регіону і зниження пов'язаних із цим міграційних ризиків.

Метою цього повідомлення є аналіз екологічних ініціатив, що діють у регіоні Південної Америки, і їх впливу на всесвітню та регіональну екологічну ситуацію. Питання екологічної безпеки і сталого розвитку досліджують А. Бохан [1], Л. Кислова [2], М. МакДональд [4], О. Федунь [3], проте регіон Латинської Америки не є пріоритетним для науковців. Утім саме на цю частину світу все частіше спрямовують свій погляд світові лідери. Важливим фактором економічної та політичної співпраці виступає екологічна рівновага. Індекс екологічної ефективності за 2020 рік показує, що Латинська Америка перебуває у середині світового рейтингу – розташована між країнами Центральної і Західної Європи та країнами з гіршим рейтингом, Африки на південь від Сахари, частини Азії та Близького Сходу [6]. Найкращі індивідуальні показники в Латинській Америці мають Чилі (44 місце), Колумбія (50 місце), Мексика (51 місце), Коста-Ріка (52 місце), Аргентина (54 місце), Бразилія (55 місце) [6], хоча існує явна диспропорція між окремими країнами регіону, що зовсім не дивно. Вона також підкреслює, що маркери продуктивності та порівняльні діаграми завжди мають бути враховані в контексті.

Із іншого боку, екологічні ініціативи латиноамериканських держав можуть бути корисними для післявоєнного відновлення України. Що робить Латинська Америка для боротьби зі зміною клімату? Основні ініціативи для вирішення головних екологічних проблем найбільш очевидні в Бразилії, Коста-Ріці, Колумбії, Еквадорі та Болівії – вони передбачають відновлення лісів та ключових екосис-

тем, створення відповідальних біосфер, де дотримуються практики сталого сільськогосподарства. У країнах регіону почали задумуватись над «чистою» енергетикою, тому інвестиції у відновлювані джерела енергії у Латинській Америці зростають. Із 2013 до 2023 р. такі інвестиції в регіоні зростуть у 27 разів: із 37 мільйонів доларів США на рік до майже 1 мільярда доларів США лише за десятиліття [5]. Це значний прогрес у цьому напрямі.

Просування екологічно чистих ініціатив уже має позитивні результати – сьогодні трохи більше 50 % споживання енергії в Латинській Америці припадає на відновлювані джерела, порівняно із середнім світовим показником, який ледве перевищує 20 % [5]. Понад 40 великих міст Латинської Америки підписали угоди про інвестування в екологічно чисті системи громадського транспорту, що робить Латинську Америку світовим лідером у цьому. Кількість країн Латинської Америки, які встановили цілі щодо відновлюваної енергетики, майже подвоїлася з 2015 р. Деякі з найбільш захоплюючих ініціатив включають:

- Богота (Колумбія): понад 80 % муніципального бюджету спрямовано на будівництво системи швидкого масового транспорту, що працює на екологічно чистій енергії, у місті, яке може похизуватися одним із найвищих показників використання громадського транспорту у світі;

- Буенос-Айрес (Аргентина): заміна 50 громадських автобусів на електричні «зелені» автобуси протягом року та оновлення системи метрополітену;

- Форталеза (Бразилія): зобов'язання скоротити викиди парникових газів на 20 % протягом наступних 10 років, створення понад 200 км велосипедних доріжок і спеціальних автобусних доріжок, щоб спонукати пасажирів повернутися на громадський транспорт.

Коста-Ріка, яка є першовідкривачем руху екологічного туризму в усьому світі, протягом багатьох років стабільно входить до 20 найзеленіших країн. Так само Колумбія і Куба входять до цього списку. Решта держав «ГОПу» здебільшого європейські [7]. Це неабияк підтверджує стурбованість держав регіону сучасними нагальними екологічними проблемами і намагання вплинути на ситуацію. Більшість рейтингів ефективності базуються не обов'язково на тому, чого досягає країна, а на тому, чого вона прагне досягти, на найближчих планах, які вона має.

Існує низка проблемних моментів в оцінці екологічних ініціатив регіону. У багатьох відношеннях Латинська Америка рухається з екологічно чистими ініціативами вперед із шаленою швидкістю, але вона також страждає від бездіяльності органів влади та громадян і колосальних невдач. Екологічні зусилля постійно порівнюються з іншими регіонами світу, які десятиліттями розвивалися та процвітали соціально й економічно. Якщо латиноамериканські країни постійно порівнюються з країнами, уряди яких мають довгу історію державних витрат (наприклад, Швеція, Норвегія, Данія, Канада і навіть Австралія), регіон ніколи не буде розглядатися як перспективний учасник. Проте цим країнам не потрібно настільки диверсифікувати свої зусилля та кошти. Країни Латинської Америки все ще розвиваються, водночас прагнучи не відставати від екологічних ініціатив [5]. Майже у кожній країні в Латинській Америці досі є регіони, де люди навіть не мають доступу до свіжої питної води та медичної допомоги, і все ж, якщо

їх поставити за шкалою ефективності захисту навколишнього середовища, їх порівнюють з країнами, чия інфраструктура вже розвинена.

Колумбія є ще одним винятковим моментом у цьому випадку, нацією, яка після десятиліть нестабільності стала великим прихильником екологічних ініціатив. Протягом усього кількох років Колумбія розробила схеми захисту лісових масивів і мешканців дикої природи та майже вдвічі збільшила площу, визначену як національні парки. До 2030 р. уряд має на меті повністю покласти край вирубці лісів [5].

Той факт, що уряд Колумбії нарешті досяг мирної угоди з FARC у 2016 р. після багатьох років переговорів, не був простою випадковістю. Країна, охоплена внутрішньополітичним конфліктом з 1960-х рр., могла нарешті відвернути свою увагу на інші важливі питання. Сьогодні уряд наймає понад 1 000 колишніх солдатів FARC, щоб повідомляти про незаконну вирубку лісу та торгівлю дикою природою і припиняти її [5].

Отже, з написаного вище можна зробити очевидні висновки. Держави регіону справді спільно працюють над забезпеченням екологічно чистого сучасного і майбутнього життя. Вводяться і нові регіональні ініціативи, і ініціативи у співпраці з глобальними гравцями, зокрема з ООН. Наразі вже можна помітити перші результати. До того ж громадянське суспільство стало відповідальнішим щодо екологічних проблем. Це найперше, що впливає на розвиток будь-яких ініціатив і нововведень: якщо люди розуміють важливість питання, вони їх підтримують. У регіоні Латинської Америки та Карибського басейну суспільство підтримує нові закони, а отже, майбутнє у них, беззаперечно, є.

Екологія України дуже постраждала внаслідок бойових дій, тому буде потреба її відновлювати. Досвід Латинської Америки може бути корисний, особливо у сенсі післявоєнної співпраці та залучення південноамериканських експертів.

Джерела та література

1. Бохан А. Міжнародна екологічна безпека: сучасні виміри та принципи реалізації. *Ефективна економіка*. 2009. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=42>
2. Кислова Л. А. Історичні аспекти та концептуальні основи сталого розвитку. *Економічний аналіз*. 2014. Том 18. № 1. С. 20–24.
3. Федунь О. В. Екологізація міжнародних відносин у контексті сталого розвитку. *Вісник Львівського університету*. 2012. № 30. С. 79–86.
4. McDonald M. Climate change and security: Towards ecological security? *International Theory*. 2018. № 10. P. 153–180.
5. Pattara L. Latin America's Best Environmental Initiatives – Are They Enough? 19 Oct., 2018. URL: <https://www.chimuadventures.com/blog/2018/10/latin-americas-best-environmental-initiatives-enough/>
6. 2020 EPI Results. Results Overview. URL: <https://epi.yale.edu/epi-results/2020/component/epi>
7. 21 Greenest Countries on Earth in 2020. URL: <https://www.conserve-energy-future.com/greenest-countries-earth.php>